

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till
lagar om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa,
lagen om arbetslöshetskassor och 4 och 5 § i lagen om
finansiering av arbetslöshetsförmåner**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om arbetslöshetskassor och lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner skall ändras. Propositionen har samband med målsättningen i statsminister Matti Vanhanens regeringsprogram att uppmuntra till inledande av företagsverksamhet och till att utveckla socialförsäkringen i detta syfte. Förslagen i propositionen förbättrar möjligheten att uppfylla arbetsvillkoret i arbetet som företagare för den som från att ha varit löntagare etablerar sig som företagare, och gör det möjligt att bevara det inkomstrelaterade utkomstskyddet för arbetslösa för den som blir löntagare efter att tidigare ha varit företagare. De förslag som ingår i propositionen har också en minskande effekt på de osäkerhetsfaktorer som är förknippade med en övergång till företagarsverksamhet och förbättrar socialförsäkringens sporrande effekt.

I propositionen föreslås en efterskyddstid på 32 kalenderveckor för företagare som blir löntagare och från att ha varit medlem i en företagarkassa blir medlem i en löntagarkassa. Efterskyddstiden gör det möjligt för före detta företagare att bevara sitt intjänade inkomstrelaterade utkomstskydd under efterskyddstiden. Samtidigt blir det möjligt för företagare att under efterskyddstiden uppfylla arbetsvillkoret för löntagare vid en övergång från en företagarkassa till en löntagarkassa.

I propositionen föreslås vidare att lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras så att en medlem i en arbetslöshetskassa under en 18 månader lång efterskyddstid när han eller hon blir företagare kan uppfylla arbetsvillkoret för löntagare också när han eller hon omfattas av arbetsvillkoret som är 34 kalenderveckor. Det föreslås att granskningsperioden för arbetsvillkoret förlängs från 24 månader

till 26 månader i de fall där en löntagare som tidigare fått inkomstrelaterad dagpenning eller grunddagpenning har arbetat som företagare över 16 månader men högst 18 månader. Dessutom föreslås att lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras så att man i fråga om grunddagpenning till arbetsvillkoret för företagare kan räkna arbete som hör till arbetsvillkoret för löntagare under de närmast föregående 28 månaderna i stället för under 24 månader.

Enligt vad som föreslås kan en företagares dagpenningperiod börja från början när arbetsvillkoret för företagare uppfylls under en arbetslöshetsdagpenningperiod på grundval av olika företagarsperioder. Arbetsvillkoret för företagare behöver alltså inte längre uppfyllas på grundval av en oavbruten företagarsperiod under dagpenningperioden. Maximitiden för arbetslöshetsdagpenning för företagare kan beräknas på nytt från början under arbetslöshetsdagpenningperioden i de fall där arbetsvillkoret uppfylls på grundval av företagarsperioder som pågått i minst 12 månader.

I propositionen föreslås att staten skall finansiera en andel motsvarande grunddagpenning och barnförhöjning av de företagarsförmåner som utbetalas av en löntagarkassa. Löntagarkassan finansierar då 5,5 procent av dagpenningarna och förtjänststödets förtjänstdel. Den återstående andelen finansieras av den företagarkassa i vilken förmånstagaren som medlem senast uppfyllt sitt arbetsvillkor. På så sätt finansieras företagardagpenningar som betalas av en löntagarkassa i huvudsak så som företagardagpenningar i allmänhet.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2005.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2005.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING	4
1. Inledning	4
2. Nuläge	4
2.1. Lagstiftning och praxis.....	4
Utkomstskyddet när en löntagare blir företagare	4
Företagares arbetsvillkor.....	5
Från företagare till löntagare	6
Företagarkassas finansiering	6
2.2. Bedömning av nuläget	7
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen.....	8
3.1. Mål	8
3.2. De viktigaste förslagen.....	8
3.2.1. Granskningsperioden för arbetsvillkoret för löntagare under efterskyddstiden och försäkringsperioder som räknas företagaren till godo i fråga om grundskyddet.....	8
3.2.2. När företagares dagpenningperiod börjar från början	9
3.2.3. Företagarens efterskydd och finansieringen av förmåner som betalas under efterskyddstiden.....	10
4. Propositionens verkningar	12
4.1. Ekonomiska verkningar	12
4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal	12
4.3. Verkningar för olika medborgargrupper	12
5. Beredningen av propositionen	13
6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	13
DETALJMOTIVERING	14
1. Lagförslag	14
1.1. Lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa	14
5 kap. Föresättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning.....	14
6 kap. Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet	14
11 kap. Bestämmelser om verkställighet.....	15
1.2. Lag om ändring av lagen om arbetslöshetskassor.....	15
7 kap. Statens och arbetslöshetsförsäkringsfondens finansieringsandel.	15
1.3. Lag om ändring av 4 och 5 § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner	16
2 kap. Arbetslöshetsförmånernas finansieringsandelar	16
2. Ikraftträdande	16
3. Lagstiftningsordning.....	17

LAGFÖRSLAGEN	18
om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa.....	18
om ändring av lagen om arbetslöshetskassor	20
om ändring av 4 och 5 § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner	21
BILAGA	23
PARALLELLTEXTER	23
om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa.....	23
om ändring av lagen om arbetslöshetskassor	27
om ändring av 4 och 5 § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner	29

ALLMÅN MOTIVERING

1. Inledning

I lagstiftningen om utkomstskydd för arbetslösa gjordes under 1990-talet flera grundläggande ändringar som hade som mål att öka lagstiftningens sporrande verkan och rikta resurserna till aktiva åtgärder som förbättrar förutsättningarna för att de arbetslösa skall komma ut på arbetsmarknaden. Systemet utvidgades till att förutom löntagare också omfatta företagare. Företagare har sedan 1995 kunnat teckna arbetslöshetsförsäkring i arbetslöshetskassor som är avsedda för företagare och som det finns två av i Finland. Systemet med inkomstrelaterad dagpenning för företagare infördes som ett frivilligt system.

Arbetslöshetsförsäkringssystemen för löntagare och för företagare har i stort sett utvecklats separat från varandra beroende på finansieringsbasen och företagandets särdrag. I arbetslivet har det dock blivit vanligare med olika arbetskarriärer. Efterfrågan på arbetskraft har försvagats särskilt inom de traditionella arbetsintensiva branscherna. När det inte har funnits arbetsplatser har ett aktivt alternativ för den arbetslösa varit att sysselsätta sig själv. Förändringen av produktionsmodellen innebär att det traditionella lönearbetets andel minskar och företagande i nya branscher ökar. Företagen köper också många tjänster av andra företag. Som en följd av förändringarna i arbetslivet börjar skillnaden mellan lönearbete och företagareverksamhet minska. Trots utvecklingen hör intresset för att etablera sig som företagare i Finland till de lägsta i Europa. Systemet med utkomstskydd för arbetslösa har utvecklats för att också vara ett stöd i situationer där en löntagare blir företagare och tvärtom. Trots detta kan det fortfarande uppstå situationer där skyddet tillfälligt försämras när en löntagare blir företagare eller tvärtom.

I statsminister Matti Vanhanens regeringsprogram har företagarpolitiken och främjandet av företagande utsetts till ett viktigt tyngdpunktsområde. Målet för statsminister Matti Vanhanens regerings ekonomiska poli-

tik är att skapa handlingsramar som främjar grundandet av företag samt företagens tillväxt och internationalisering. Regeringen genomför politikprogrammet för företagandet i enlighet med regeringsprogrammet. Bl.a. utreds hur man kan uppmuntra finländare att bli företagare och hur företagarnas socialskydd kan utvecklas så att det har en sporrande verkan. För att sänka tröskeln för inledandet av företagareverksamhet och för utvecklingen på arbetsmarknaden är det viktigt att utkomstskyddet för arbetslösa utvecklas så att det gör det möjligt att i större utsträckning än tidigare växla mellan olika arbetskarriärer från löntagare till företagare och från företagare till löntagare. Detta kan för sin del öka löntagarnas intresse för att bli företagare. Genom de förslag som denna proposition innehåller fortsätts utvecklandet av utkomstskyddet för arbetslösa så att det gör det möjligt att i större utsträckning än för närvarande växla mellan olika arbetskarriärer.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

Utkomstskyddet när en löntagare blir företagare

I 5 kap. 3 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) föreskrivs om löntagares arbetsvillkor. Enligt 1 mom. uppfylls arbetsvillkoret då personen under de närmast föregående 28 månaderna (granskningsperioden) i 43 kalenderveckor har varit i sådant arbete som uppfyller arbetsvillkoret. I 2 mom. föreskrivs om arbetsvillkoret i de fall där en person har uppfyllt arbetsvillkoret på nytt efter en maximiperiod med arbetslöshetsdagpenning, eller där en person före utgången av maximitiden med dagpenning på nytt uppfyller arbetsvillkoret. I dessa situationer börjar maximitiden för dagpenning från början. Arbetsvillkoret blir i dessa situationer uppfyllt då personen under de närmast

föregående 24 månaderna under granskningsperioden i 34 kalenderveckor har varit i sådant arbete som uppfyller arbetsvillkoret. I 3 mom. föreskrivs om i vilka situationer granskningsperioden förlängs. Granskningsperioden förlängs i motsvarande mån, dock med högst sju år, om personen har varit förhindrad att vara på arbetsmarknaden på grund av sjukdom, anstaltsvård, rehabilitering, värnplikt, civiltjänstgöring, heltidsstudier, barnafödelse eller vård av barn som är högst 3 år eller av någon annan godtagbar orsak som kan jämföras med dessa. I 4 mom. förskrivs vidare att en person har möjlighet att under 18 månader få arbetslöshetsdagpenning för löntagare också efter det att han eller hon började arbeta som företagare. Bestämmelsen är en bestämmelse om den s.k. efterskyddstiden och avsikten med bestämmelsen är bevara den rätt till inkomstrelaterad dagpenning som personen erhållit genom tidigare lönearbete när han eller hon växlar mellan perioder av lönearbete och företagareverksamhet. På grundval av bestämmelsen kan en arbetslös som tidigare fått inkomstrelaterad löntagardagpenning idka företagareverksamhet under högst 18 månader (efterskyddstid). Om företagareverksamheten inte sysselsätter och ger utkomst, kan han eller hon återgå till inkomstrelaterad löntagardagpenning. Han eller hon kan också då företagareverksamheten inleds bli medlem i en arbetslöshetskassa för företagare (företagarkassa). I så fall räknas enligt 5 kap. 8 § 2 mom. högst sex månader av det arbetsvillkor och tiden som försäkrad som uppfyllts under medlemstiden i en arbetslöshetskassa för löntagare (löntagarkassa) till godo. Av bestämmelserna om efterskyddstiden följer när en person övergår från att ha varit löntagare till att arbeta som företagare att den arbetslöshetskassa, löntagarkassa eller företagarkassa, som personen är medlem i betalar den inkomstrelaterade dagpenning för vilken personen senast uppfyllt arbetsvillkoret. Om en medlem i en arbetslöshetskassa har arbetat som företagare över 18 månader, beviljas inte arbetslöshetsdagpenning för löntagare innan han eller hon efter företagareperioden på nytt uppfyllt arbetsvillkoret för löntagare. I detta fall börjar granskningsperioden för arbetsvillkoret från och med att personen bör-

jade arbeta efter företagareverksamheten.

Enligt 5 kap. 8 § 3 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa inräknas i arbetsvillkoret för företagare i fråga om grunddagpenning när en löntagare börjar arbeta som företagare, arbete som utförts under de närmast föregående 24 månaderna och som inräknas i löntagares arbetsvillkor. I företagares arbetsvillkor beaktas alltså också arbete som utförts under de före dagpenningensansökan närmast föregående 24 månaderna och som inräknas i löntagares arbetsvillkor.

Företagares arbetsvillkor

En person som arbetar som företagare, vilket definieras i 1 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, är berättigad till grunddagpenning eller inkomstrelaterad dagpenning, om han eller hon uppfyller arbetsvillkoret och de övriga förutsättningarna för beviljande av dagpenning. En förutsättning för beviljande av inkomstrelaterad dagpenning till en företagare är vidare att han eller hon är medlem i en företagarkassa och har varit försäkrad i företagarkassan åtminstone under de föregående 24 månaderna.

Enligt 5 kap. 7 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa uppfylls företagares arbetsvillkor då en person under de närmast föregående 48 månaderna i sammanlagt 24 månader har arbetat som företagare i företagsverksamhet som till sin omfattning har varit väsentlig. Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om den arbetsinkomst för försäkring enligt lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare samt den arbetsförtjänst enligt lagen om pension för arbetstagare som visar att företagareverksamheten är av väsentlig omfattning. Den ovan nämnda granskningsperioden på 48 månader förlängs i motsvarande mån, dock med högst sju år, om personen har varit förhindrad att vara på arbetsmarknaden på grund av sjukdom, anstaltsvård, rehabilitering, värnplikt, civiltjänstgöring, heltidsstudier, barnafödelse eller vård av barn som är högst 3 år eller av någon annan godtagbar orsak som kan jämföras med dessa.

Hur väsentlig företagareverksamheten varit granskas inte utgående från personens faktiska arbetsinsats, därför att det vanligen inte

går att få en tillräckligt tillförlitlig utredning om arbetsinsatsen. Begreppet företagarkerksamhet av väsentlig omfattning har knutits till arbetsinkomsten enligt företagarens pensionsförsäkring. Enligt 8 § i statens förordning om verkställigheten av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1330/2002) är företagarkerksamhet väsentlig på det sätt som avses i 5 kap. 7 § 1 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa under de månader då en person för verksamhet, för vilken den fastställda arbetsinkomsten uppgår till minst 710 euro i månaden, har haft en gällande försäkring enligt lagen om pension för företagare (468/1969). Om en person är försäkrad enligt lagen om pension för arbetstagare (395/1961), skall den förtjänst per månad som framgår av den nämnda lagen motsvara den ovan nämnda summan. Detta tillämpas också på lantbruksföretagare som är försäkrade enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969), vilkas inkomst enligt lagen uppgår till minst 400 euro i månaden.

Enligt 6 kap. 8 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa börjar maximitiden på 500 dagar räknas från början och bestäms den lön som ligger till grund för den inkomstrelaterade dagpenningen på nytt, när företagaren efter att ha blivit berättigad till arbetslöshetsdagpenning har uppfyllt arbetsvillkoret enligt 5 kap. 7 §. Företagaren skall under dagpenningperiodens maximitid uppfylla arbetsvillkoret för företagare utan avbrott.

Från företagare till löntagare

Enligt 5 kap. 5 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa skall, om en medlem av en företagarkassa efter att ha utträtt ur kassan inom en månad efter att ha börjat i lönearbete ansluter sig till en löntagarkassa, högst 11 veckor i arbete som kassamedlem och försäkrad i föregående kassa räknas honom eller henne till godo. I arbetsvillkoret för löntagare kan alltså i fråga om det inkomstrelaterade skyddet också inräknas arbetsvillkor från tid som medlem och försäkrad i en företagarkassa. Den som övergått till lönearbete kan uppfylla arbetsvillkoret för löntagare beroende på arbetsvillkorets längd antingen genom arbete som uppfyller arbetsvillkoret i 23 eller 32 kalenderveckor när man beaktar de 11

veckor som företagare som räknas honom eller henne till godo.

Företagarkassas finansiering

Om finansieringen av de förmåner som utbetalas av en företagarkassa föreskrivs i 25 § i lagen om arbetslöshetskassor (603/1984). Staten deltar i finansieringen av inkomstrelaterade dagpenningar enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa som utbetalas på basis av att arbetsvillkoret för företagare uppfyllts, och i finansieringen av förtjänststöd enligt lagen om offentlig arbetskraftservice till ett belopp som motsvarar grunddagpenning och barnförhöjning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Statsandeln i den inkomstrelaterade dagpenningen för företagare är numera ca 60 procent. I företagarnas dagpenningar ingår inte den med de obligatoriska arbetslöshetsförsäkringspremierna finansierade andelen från arbetslöshetsförsäkringsfonden eftersom företagarna inte betalar arbetslöshetsförsäkringspremie. Företagaren svarar själv för finansieringen av den inkomstrelaterade delen genom att kassans andel täcks med de medlemsavgifter som uppbärs av de företagare som anslutit sig till kassan.

När en företagarkassa betalar inkomstrelaterad dagpenning eller förtjänststöd till en sådan person som utträtt ur en löntagarkassa och som på grundval av rätten till efterskydd har rätt till löntagares inkomstrelaterad dagpenning, tillämpas finansieringsprincipen för löntagares dagpenning. Staten svarar då för en andel motsvarande grunddagpenningen, företagarkassan som betalar förmånen för 5,5 procent av den inkomstrelaterade dagpenningen och förtjänststödet förtjänstdel. Den återstående delen finansieras av arbetslöshetsförsäkringsfonden.

Arbetslöshetskassorna erhåller en statsandel och en andel från arbetslöshetsförsäkringsfonden för sina förvaltningskostnader. Om detta föreskrivs i 26 § i lagen om arbetslöshetskassor. Finansieringsandelarna av förvaltningskostnaderna bestäms på grundval av antalet medlemmar och betalda förmåner. Till denna del är statens och arbetslöshetsförsäkringsfondens andelar lika stora och de är desamma både för löntagarkassor och företa-

garkassor. Till löntagarkassorna betalas dessutom som arbetslöshetsförsäkringsfondens andel 2 euro för varje beslut om arbetslöshetsdagpenning, utbildningsdagpenning och utbildningsstöd. De andelar som hänförs sig till förvaltningskostnaderna får likväl inte sammanlagt överskrida fyra femtedelar av de av kassan betalda skäliga förvaltningskostnaderna.

Om betalningen av finansieringsandelarna finns bestämmelser i lagen om arbetslöshetskassor och i statsrådets förordning om verkställighet av lagen (272/2001). Enligt 27 § i lagen om arbetslöshetskassor betalas statsandelen, arbetslöshetsförsäkringsfondens andel och de andelar som hänförs sig till förvaltningskostnaderna per kalenderår. Till arbetslöshetskassan betalas ett förskott på statsandelen och arbetslöshetsförsäkringsfondens andel så att förskotten motsvarar det belopp som beräknats att staten och arbetslöshetsförsäkringsfonden det året skall betala. De slutliga besluten om de andelar som hänförs sig till arbetslöshetsdagpenningarna fattas av social- och hälsovårdsministeriet och i fråga om studiesociala förmåner för arbetskraftspolitisk vuxenutbildning av arbetsministeriet.

De tekniska detaljerna i anslutning till skötseln av finansieringen av arbetslöshetskassorna hör till arbetslöshetsförsäkringsfondens uppgifter. Den betalar ett månatligt förskott av statsandelen och arbetslöshetsförsäkringsfondens andel till arbetslöshetskassorna. När arbetslöshetskassans slutliga finansieringsandelar fastställts drar arbetslöshetsförsäkringsfonden av beloppet överbetalda förskott från följande års förskottsutbetalningar, eller betalar skillnaden mellan de slutliga finansieringsandelarna och de utbetalda förskotten till arbetslöshetskassan i form av en tilläggsutbetalning.

Till arbetslöshetsförsäkringsfonden betalas förskott av statsandelen. Efter det att besluten om finansieringsandelarna till arbetslöshetskassorna har fattats, fastställs storleken på statsandelen till arbetslöshetsförsäkringsfonden. Skillnaden mellan förskottet till arbetslöshetsförsäkringsfonden och den fastställda statsandelen betalas eller återbetalas före utgången kalendermånaden efter fastställandet.

2.2. Bedömning av nuläget

När en löntagare börjar arbeta som företagare är avsikten med bestämmelsen om efterskyddstiden enligt 5 kap. 3 § 4 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa att garantera möjligheten att uppfylla arbetsvillkoret när löntagaren blir företagare. Av bestämmelserna om efterskydd borde följa att den arbetslöshetskassa, en löntagarkassa eller en företagarkassa, som personen anslutit sig till betalar den inkomstrelaterade dagpenning vars arbetsvillkor personen senast uppfyllt. Enligt de gällande bestämmelserna är det inte möjligt att uppfylla arbetsvillkoret för löntagare i alla situationer när en person blir arbetslös inom 18 månader efter inledandet av företagareverksamhet. Det händer när en person skall uppfylla arbetsvillkoret för löntagare som är 34 kalenderveckor, vilket innebär att granskningsperioden är 24 månader. Om en person arbetar som företagare över 16 månader, men högst 18 månader och avslutar företagareverksamheten, kan arbetsvillkoret för löntagare som är 34 kalenderveckor inte uppfyllas under granskningsperioden som är 24 månader. I andra situationer som regleras av den gällande lagen kan en person under efterskyddstiden, dvs. under 18 månader uppfylla arbetsvillkoret för löntagare under granskningsperioden.

I arbetsvillkoret för företagare inräknas när det gäller grunddagpenning också arbete under de närmast föregående 24 månaderna som uppfyller arbetsvillkoret för löntagare. Att arbetsvillkoret för löntagare räknas med i arbetsvillkoret för företagare är en följd av att grunddagpenningen inte förutsätter medlemskap i en kassa och att den finansieras i sin helhet med statliga medel. I och med den lag om utkomstskydd för arbetslösa som trädde i kraft vid ingången av 2003 förlängdes den då gällande granskningsperioden från 24 månader till 28 månader för dem som uppfyllde arbetsvillkoret för första gången. Granskningsperioden för dem som redan tidigare fått arbetslöshetsdagpenning förblev 24 månader. Förlängningen av granskningsperioden gällde också granskningen av arbetsvillkoret för grunddagpenning. Enligt den gällande lagen kan dock en person som omfattas av granskningsperioden 28 månader när det gäller grundskyddet inte räkna sig till godo tid som uppfyller arbetsvillkoret för

löntagare under motsvarande 28 månader när han eller hon övergår till att arbeta som företagare.

Enligt den gällande lagen förutsätts en företagare uppfylla arbetsvillkoret för företagare utan avbrott för att arbetslöshetsdagpenningen skall börja från början under dagpenningperioden. Detta är emellertid ett problem med tanke på en nyetablering som företagare.

I lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreskrivs om löntagares efterskyddstid i de fall då en löntagare börjar arbeta som företagare. Motsvarande bestämmelser finns inte för företagare, och en företagare kan inte bevara den rätt till inkomstrelaterad dagpenning som han eller hon tjänat in som företagare när han eller hon blir medlem i en löntagarkassa. När en företagare blir löntagare och medlem i en löntagarkassa, skall han eller hon uppfylla arbetsvillkoret 23 eller 32 kalenderveckor i lönearbete när han eller hon kan räkna sig till godo 11 veckor arbetsvillkor som uppfyllts som företagare. Om en person blir medlem i en löntagarkassa och blir arbetslös utan att uppfylla arbetsvillkoret för löntagare, har han eller hon inte rätt till arbetslöshetsskydd i form av inkomstrelaterad dagpenning. Han eller hon kan dock vara berättigad till grunddagpenning eller arbetslöshetsskydd motsvarande arbetsmarknadsstödet.

För en löntagare som börjar arbeta som företagare eller en företagare som övergår till lönearbete är det viktigt att nivån på arbetslöshetsskyddet inte sjunker vid övergången. En situation där en löntagare blir företagare, men inte i alla situationer kan uppfylla arbetsvillkoret under efterskyddstiden, kan inte anses vara sporrande. Den gällande bestämmelsen behandlar inte heller alla som blir företagare jämlikt, eftersom den som omfattas av arbetsvillkoret på 43 kalenderveckor kan uppfylla arbetsvillkoret för löntagare under efterskyddstiden, men den som omfattas av arbetsvillkoret på 34 kalenderveckor inte kan göra det i alla situationer. Tröskeln för att blir företagare kan i fråga om en person som omfattas av grundskyddet höjas av att han eller hon inte får räkna sig till godo arbete som inräknas i arbetsvillkoret för löntagare för en tid som motsvarar granskningsperioden för arbetsvillkoret för löntagare. Också kravet att arbetsvillkoret för företagare skall intjänas

utan avbrott kan anses vara en faktor som minskar intresset för att på nytt börja arbeta som företagare. Med tanke på intjänandet av socialskydd kunde det vara ett lockande alternativ att på nytt börja arbeta som företagare om det i arbetsvillkoret för företagare också kunde inräknas arbetsperioder under dagpenningperioden.

Avsaknaden av en efterskyddstid för företagare i lagstiftningen ökar risken för att företagare som blir löntagare och medlemmar i en löntagarkassa blir utan inkomstrelaterat arbetslöshetsskydd. Avsaknaden av en efterskyddstid kan leda till en situation där en företagare i stället för att bli medlem i en löntagarkassa och småningom uppfylla arbetsvillkoret är tvungen att arbeta i lönearbete och vara medlem i en företagarkassa. I så fall kan lönearbetet inte inräknas i arbetsvillkoret. Företagaren kanske flyttar till en löntagarkassa först när en period med företagardagpenning upphör.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Mål

Utkomstskyddet för arbetslösa är till sina grundstrukturer i stort sett samma för löntagare och företagare och ger ett relativt gott skydd vid arbetslöshet. När en löntagare blir företagare eller tvärtom kan det uppstå situationer där skyddet tillfälligt försämras. Genom de förslag som ingår i propositionen förbättras möjligheten för en person som från att ha varit löntagare blir företagare att uppfylla arbetsvillkoret som företagare, och blir möjligt att bevara utkomstskyddet när en person som har varit företagare blir löntagare och medlem i en löntagarkassa. De förslag som ingår i propositionen har också en minskande effekt på de osäkerhetsfaktorer som är förknippade med en övergång till företagarkerksamhet och förbättrar socialförsäkringens sporrande verkan.

3.2. De viktigaste förslagen

3.2.1. Granskningsperioden för arbetsvillkoret för löntagare under efterskyddstiden och försäkringsperio-

*der som räknas företagaren till
godo i fråga om grundskyddet*

I propositionen föreslås att granskningsperioden för arbetsvillkoret förlängs från nuvarande 24 månader till 26 månader i de situationer där en löntagare som tidigare fått inkomstrelaterad dagpenning eller grunddagpenning har arbetet som företagare i mer än 16 månader, men högst 18 månader. Som en följd av förlängningen av granskningsperioden kan också medlemmar i en arbetslöshetskassa och som omfattas av arbetsvillkoret på 34 kalenderveckor och personer som omfattas av grundskyddet uppfylla arbetsvillkoret för löntagare, om företagarkerksamhet pågår i högst 18 månader.

I propositionen föreslås vidare att i fråga om grunddagpenning kan i arbetsvillkoret för företagare räknas till godo arbete som under de närmast föregående 28 månaderna inräknas i arbetsvillkoret för löntagare i stället för nuvarande 24 månader. Bestämmelsen motsvarar i fråga om tiden granskningsperioden för arbetsvillkoret för löntagare som det föreskrivs om i 5 kap. 3 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

*3.2.2. När företagares dagpenningperiod
börjar från början*

På grund av företagarkerksamhetens särskilda karaktär skiljer sig företagarnas inkomstrelaterade utkomstskydd från löntagarnas inkomstrelaterade utkomstskydd. Företagarens egen inverkan på företagarkerksamheten och utgående från den på sin egen sysselsättning är i väsentlig grad annorlunda än löntagarens. Företagaren bär själv ansvaret och risken när det gäller arbetets resultat och det egna företagets fortlevnad. Till företagarkerksamheten hör i väsentlig grad en ekonomisk risk som inte kan kompenseras genom arbetslöshetsskyddet. Ett tillfälligt avbrott som är förenat med företagarrisken och beror på företagarkerksamhetens karaktär, skall inte heller täckas med arbetslöshetsskyddet. Till företagandet hör avbrott som beror på ekonomiska konjunkturen eller andra orsaker och också sådan verksamhet som medan den pågår inte ger direkta inkomster, men som inverkar på företagets senare resultat. I fråga

om företagare leder brist på arbete inte omedelbart till arbetslöshet, och det går inte alltid att dra en tydlig gräns mellan perioder med arbete och arbetslöshetsperioder så som i fråga om löntagare. Eftersom den ekonomiska risken hör till företagarkerksamheten, och den inte skall kompenseras genom utkomstskyddet för arbetslösa, och eftersom företagaren själv i väsentlig grad kan påverka företagarkerksamhetens fortgående, skall företagarkerksamheten var tillräckligt långvarig för ge rätt till utkomstskydd. Detta skall beaktas när de längden på de företagarkerperioder som skall beaktas i arbetsvillkoret för företagare uppskattas.

I propositionen föreslås att företagares dagpenningperiod kan börja från början också när företagarens arbetsvillkor enligt 5 kap. 7 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa uppfylls under arbetslöshetsdagpenningperioden genom olika företagarkerperioder. Företagarens arbetsvillkor behöver alltså inte uppfyllas på grundval av en oavbruten företagarkerperiod under maximitiden för dagpenningperioden. När en företagare efter det att rätten till arbetslöshetsdagpenning börjat under dagpenningperioden har uppfyllt det arbetsvillkor som avses i 5 kap. 7 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, börjar beräkningen av maximitiden för arbetslöshetsdagpenningen från början och den arbetsinkomst som ligger till grund för den inkomstrelaterade dagpenningen fastställs på nytt. I propositionen föreslås att maximitiden för företagaren kan beräknas på nytt från början under arbetslöshetsdagpenningperioden i de fall där arbetsvillkoret uppfylls före maximitidens slut på grundval av företagarkerperioder som pågått i minst 12 månader. Perioderna skall uppfylla de krav som ställs på arbetsvillkoret.

Det föreslås att det fogas en förtydligande bestämmelse till lagen, enligt vilken varje period med företagarkerarbete räknas endast en gång in i arbetsvillkoret. Utan hinder av denna bestämmelse kan fortsättningsvis i enlighet med 5 kap. 5 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa till en sådan företagares godo som övergår till en löntagarkassa räknas högst 11 veckor arbetstid och försäkringstid i företagarkassan när det gäller arbetsvillkoret för löntagare och inkomstrelaterad dagpenning. Arbetstiden kan räknas företagaren till

godo i arbetsvillkoret för inkomstrelaterad dagpenning även om arbetstiden tidigare skulle ha beaktats i arbetsvillkoret för företagare. På motsvarande sätt kan när det gäller inkomstrelaterad dagpenning i enlighet med 5 kap. 8 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa högst 6 månader arbetsvillkor och försäkringstid som medlem i en löntagarkassa räknas in i arbetsvillkoret för företagare, även om arbetstiden tidigare skulle ha beaktats i arbetsvillkoret för löntagare.

3.2.3. *Företagarens efterskydd och finansieringen av förmåner som betalas under efterskyddstiden*

I propositionen föreslås att den föreskrivs om en efterskyddstid för företagare som motsvarar efterskyddstiden för löntagare i de fall där en företagare blir löntagare och från att ha varit medlem i en företagarkassa blir medlem i en löntagarkassa. Efterskyddstidens längd föreslås bli 32 kalenderveckor. Den som har anslutit sig till en löntagarkassa skall ha rätt till de förmåner som han eller hon tjänade in som företagare, om han eller hon blir arbetslös under de 32 kalenderveckorna och då uppfyller arbetsvillkoret för företagare. I så fall betalas den förmån som tjänats in under företagartiden under maximitiden, om villkoren för förmånen är uppfyllda. Efterskyddstiden räknas från och med början av medlemskapet i löntagarkassan. Den föreslagna efterskyddstiden gör det möjligt för företagare att övergå till en löntagarkassa utan att behöva förlora intjänad rätt till inkomstrelaterat utkomstskydd under efterskyddstiden. Samtidigt blir det möjligt för företagare att uppfylla arbetsvillkoret för löntagare vid en övergång från systemet med inkomstrelaterad dagpenning för företagare till systemet med inkomstrelaterad dagpenning för löntagare. Av bestämmelserna om efterskydd följer att den löntagarkassa som personen anslutit sig till betalar den förmån vars arbetsvillkor personen senast uppfyllt. Om denna person blir arbetslös efter efterskyddstiden, kan endast de förmåner som betalas till löntagare betalas till honom eller henne.

Det föreslagna efterskyddet skall också gälla utbildningsstöd som utbetalas till personer som deltar i arbetskraftspolitisk vuxenutbild-

ning, eftersom ett villkor för deltagandet i utbildning är att arbetsvillkoret som är en förutsättning för arbetslöshetsdagpenning är uppfyllt.

Den som övergår till en löntagarkassa har möjlighet att uppfylla arbetsvillkoret för löntagare under den 32 kalenderveckor långa efterskyddstiden. För uppfyllandet arbetsvillkoret för löntagare krävs beroende på arbetsvillkorets längd antingen arbete som uppfyller arbetsvillkoret i 23 eller 32 kalenderveckor, när man beaktar de 11 veckor arbetsvillkorstid som företagare som räknas till godo.

Enligt 11 kap. 4 § i den gällande lagen om utkomstskydd för arbetslösa ger arbetskraftsbyrån eller arbetskraftskommissionen ett arbetskraftspolitiskt utlåtande om de förutsättningar som anges i 2 kap., 7 kap. 3—7 §, 8 kap. samt 9 kap. 7 § 2 och 3 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Det arbetskraftspolitiska utlåtandet ges och kompletteras på begäran av arbetslöshetskassan. Om en arbetssökande har meddelat arbetskraftsbyrån att han eller hon ansöker om arbetsmarknadsstöd eller arbetslöshetsdagpenning, kan det arbetskraftspolitiska utlåtandet ges och kompletteras utan särskild begäran. Det arbetskraftspolitiska utlåtandet skall liksom för närvarande ges till löntagarkassan när en person som flyttat från en företagarkassa till en löntagarkassa blir arbetslös under efterskyddstiden. Det ges på begäran av arbetslöshetskassan eller i den ovan nämnda fallen utan särskild begäran.

Den som tidigare arbetet som företagare och sedan övergått till lönearbete har kunnat påföras en tidsperiod utan ersättning efter att han eller hon har blivit arbetslös. Med tid utan ersättning avses enligt 1 kap. 5 § 1 mom. den tid för vilken en arbetslöshetsförmån inte betalas på grund av att personen i fråga har lämnat sitt arbete eller vägrat ta emot arbete eller till följd av något annat i 2 och 8 kap. angivet förfarande. Detta avser arbetskraftspolitiska skäl på grund av vilka en arbetslöshetsförmån inte kan betalas. En person kan ansluta sig till en löntagarkassa medan tiden utan ersättning pågår. Den aktuella personen kan dock inte betalas en arbetslöshetsförmån för löntagare eller företagare från löntagarkassan under efterskyddstiden på grund av den tid utan ersättning som på-

förts tidigare. Till företagsverksamhetens upphörande kan också höra inkomster från försäljningen av företaget. I och med att avsikten med utkomstskyddet för arbetslösa är att ersätta ekonomisk förlust som förorsakas av arbetslöshet, beaktas vinst från försäljning av en företagares företagsegendom i anslutning till nedläggning av företagsverksamheten som en faktor som påverkar företagarens rätt till arbetslöshetsdagpenning. Enligt 3 kap. 7 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreligger rätt till arbetslöshetsförmåner inte för den tid över vilken vinsten från försäljning av företagarens företagsegendom i anslutning till nedläggning av företagsverksamheten periodiseras i fråga om inkomstrelaterad dagpenning enligt arbetsinkomsten, och i fråga om grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd minst enligt beloppet av grunddagpenningen. Vinsten från försäljning av företagsegendom periodiseras över högst 24 månader. Försäljningsvinsten periodiseras dock inte om företagarens verksamhet har pågått högst 18 månader eller om företagets balansslutning för den senaste räkenskapsperioden minskad med skulderna för företagsverksamheten är högst 10 000 euro. Om periodiseringen av försäljningsvinst föreskrivs i 9—14 § i statsrådets förordning om verkställigheten av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1330/2002).

I propositionen föreslås att löntagarkassan skall begära och företagarkassan utan ogrundat dröjsmål till löntagarkassan ge ett utlåtande om den ifrågavarande personens rätt till förmåner som beviljas företagare och förmånens belopp. Utlåtandet skall erhållas innan löntagarkassan avgör om en person som omfattas av efterskyddstiden för företagare har rätt till de förmåner som kassan betalar. På grund av utlåtandeförfarandet föreslås att den som ansöker om en arbetslöshetsförmån skall vara skyldig att ge de uppgifter till företagarkassan som behövs för utlåtandet. Om en person inte omfattas av efterskyddstiden, skaffar löntagarkassan uppgifterna för hans eller hennes räkning.

I propositionen föreslås att de företagardagpenningar som betalas av en löntagarkassa i huvudsak finansieras på motsvarande sätt som företagardagpenning. En skillnad är dock att den löntagarkassa som betalar för-

månen skall finansiera 5,5 procent av arbetslöshetsdagpenningen och förtjänststödet förtjänstdelar. På motsvarande sätt finansierar i dag en företagarkassa 5,5 procent av dagpenningar som den betalar under efterskyddstiden en löntagare.

Av de arbetslöshetsdagpenningar som en löntagarkassa betalar till företagare skall staten finansiera en andel som motsvarar grunddagpenning och barnförhöjningar, dvs. samma andel som staten finansierar av företagardagpenningar som betalas av en företagarkassa. Löntagarkassa skall finansiera 5,5 procent av arbetslöshetsdagpenningar och förtjänststödet förtjänstdel. För den återstående andelen betalas inte andel från arbetslöshetsförsäkringsfonden, eftersom företagare inte betalar arbetslöshetsförsäkringspremie. Den återstående andelen finansieras av den företagarkassa i vilken förmånstagaren som medlem senast uppfyllt arbetsvillkoret.

Med tanke på verkställandet av finansieringssystemet är det ändamålsenligt att arbetslöshetskassornas förskott och finansieringsandelar betalas från ett och samma ställe. I propositionen föreslås att finansieringen av de företagardagpenningar som betalas av löntagarkassorna skall ske via arbetslöshetsförsäkringsfonden, liksom ordnandet av finansieringen av arbetslöshetskassorna i allmänhet. En löntagarkassa får från arbetslöshetsförsäkringsfonden till företagardagpenningarna som den betalar den andel som överstiger kassans egen andel, dvs. statens och företagarkassans andel. Å andra sidan beaktar arbetslöshetsförsäkringsfonden i de finansieringsandelar som den betalar till en företagarkassa såsom avdrag de andelar som den betalat till löntagarkassorna för den ifrågavarande kassans räkning. Arbetslöshetsförsäkringsfonden får uppgiften om den andel som företagarkassan skall finansiera från social- och hälsovårdsministeriets och arbetsministeriets beslut, eftersom ministerierna när de fastställer de slutliga finansieringsandelarna också kommer att fastställa företagarkassans andel av de förmåner som betalas av en löntagarkassa.

Förvaltningskostnadsandelarna bestäms på grundval av antalet medlemmar i arbetslöshetskassan, de förmåner som betalas av arbetslöshetskassan och beslut som fattas av en

löntagarkassa. I fråga om förvaltningskostnadsandelarna är det inte av betydelse om det rör sig om löntagare- eller företagarförmåner, utan förvaltningskostnadsandelarna bestäms enligt den kassa som betalar förmånen.

Enligt 6 a § i lagen om pension för arbetstagare (395/1961), sådan den lyder när den träder i kraft den 1 januari 2005, är inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning och förtjänststöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa förvärvsinkomst som berättigar till pension. Detta gäller när dagpenningen har erhållits före 63 år i egenskap av sådan löntagare som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller sådan företagare som avses i 1 kap. 6 § 2 mom. i nämnda lag. Situationen förändras inte av att en löntagarkassa betalar företagarens arbetslöshetsdagpenning. Det väsentliga är i vilken egenskap arbetsvillkoret har uppfyllts. Endast i fråga om en sådan delägare som avses i 1 kap. 6 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa räknas de inkomster som ligger till grund för arbetslöshetsdagpenningen till inkomster som berättigar till pension. På motsvarande sätt beaktas inte dagpenningdagar som betalas på grundval av att arbetsvillkoret uppfyllts i den försäkringspremie som arbetslöshetsförsäkringsfonden betalar till Pensionsskyddscentralen i enlighet med 12 c § i lagen om pension för arbetstagare, om det inte gäller en sådan företagare som avses i 1 kap. 6 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetstagare.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

Förlängningen från 24 månader till 28 månader av den granskningsperiod under vilken arbete som räknas in i arbetsvillkoret för löntagare kan räknas in i arbetsvillkoret för företagare i fråga om grunddagpenningen, kommer att gälla högst omkring tio personer per år.

Att det inte förutsätts oavbruten företagsverksamhet av företagare för att antalet dagpenningar skall börja räknas från början, kommer också att gälla ett tiotal företagare per år.

Införandet av efterskyddstid påverkar kost-

naderna för det inkomstrelaterade utkomstskyddet, och innebär inte en utgiftsökning för staten. Efterskyddet kommer att gälla uppskattningsvis 30—40 personer om året.

Antalet personer som omfattas av villkoret som gäller personer som från att ha varit löntagare blir företagare på nytt, och som får möjlighet att arbeta som företagare under 18 månader i stället för nuvarande 16 månader, är endast ett fåtal, varför kostnadsverkningarna är försvinnande.

De ekonomiska bruttoverkningarna av de ändringar som föreslås i propositionen uppskattas till ca 250 000 euro. De verkningar som orsakas staten är dock små med beaktande av de inbesparingar som åstadkoms i fråga om arbetsmarknadsstödet.

4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

På grund av olikheterna i fråga om finansieringen skall de företagardagpenningar som betalas av löntagarkassorna vid verkställigheten specificeras i en egen klass. De skall därför specificeras i löntagarkassornas datasystem, i den översiktliga statistik som sammanställs i samband med arbetslöshetskassornas bokslut, i Försäkringsinspektionens statistik och i arbetslöshetsförsäkringsfondens uppföljning. Det arbete som ändringarna kräver när det gäller datasystemen och statistiken är dock en engångsföreteelse och innebär inte en permanent ökning av arbetet. Den ökning av arbetet som ändringarna innebär för arbetslöshetsförsäkringsfonden är obetydlig.

4.3. Verkningar för olika medborgargrupper

Personer som övergått till lönearbete från att ha arbetet som företagare och som blir arbetslösa efter en kort period med lönearbete, har varit i olika ställning beroende på om de har anslutit sig till en löntagarkassa eller om de fortfarande har varit medlemmar i en företagarkassa. En person som anslutit sig till en löntagarkassa har förlorat rätten att få inkomstrelaterad dagpenning från företagarkassan för de ersättningsdagar som återstår efter 500 dagar. Införandet av en efter-

skyddstid för företagare innebär att de som anslutit sig till en löntagarkassa nu är i samma ställning som de som övergått till lönearbete, men fortfarande är medlemmar i en företagarkassa. Den som ansluter sig till en löntagarkassa kommer att ha möjlighet att bevara det utkomstskydd som han eller hon tjänat in som företagare under efterskyddstiden.

De föreslagna ändringarna förbättrar arbetslöshetsskyddets sporrande verkan, även om de ekonomiska verkningarna av de föreslagna ändringarna inte är betydande eftersom antalet personer som kommer att omfattas av dem är inte stort. Ur den enskilda personens synvinkel verkar de ändringar som ingår i propositionen minskande på de osäkerhetsfaktorer som ansluter sig till inledandet av företagarkerksamhet.

5. Beredningen av propositionen

Målet för statsminister Matti Vanhanens regerings ekonomiska politik är att skapa handlingsramar som främjar grundandet av företag samt företagets tillväxt och internationalisering. Regeringen genomför politikprogrammet för företagandet i enlighet med regeringsprogrammet. Bl.a. utreds hur man kan uppmuntra finländare att bli företagare och hur företagarnas socialskydd kan utvecklas så att det har en sporrande verkan. Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 12 december 2003 en arbetsgrupp med uppgift att utreda utvecklingsbehov som hänför sig till företagarnas socialskydd och som kan sänka tröskeln för inledandet av företagarkerksamhet. I arbetsgruppen ingick representanter för social- och hälsovårdsministeriet, finansmi-

nisteriet, de centrala arbetskraftsorganisationerna, Centraförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, Företagarna i Finland rf samt Yrittäjänaiset. I arbetsgruppen finns dessutom en medlem som företräder regeringens politikprogram för företagsverksamhet. Arbetsgruppens mandatperiod pågår fram till den 30 november 2004. I enlighet med beslutet om tillsättandet av arbetsgruppen skulle den till en början kartlägga behovet av skyddsbestämmelser och de särskilda problem som nyetablerade företagare har så, att de eventuella ändringar i anslutning till dem kan genomföras från och med ingången av 2005. Arbetsgruppen antog den 18 mars 2004 ett ställningstagande gällande de ändringar som kan göras i utkomstskyddet för arbetslösa från och med januari 2005. Denna regeringsproposition grundar sig på arbetsgruppens ställningstagande.

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med arbetsministeriet. De centrala arbetsmarknadsorganisationerna, Folkpensionsanstalten, Försäkringsinspektionen, arbetslöshetsförsäkringsfonden, Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf och Yrkesutövarnas och företagarnas arbetslöshetskassa har hörts vid beredningen.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2005 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

5 kap. Föresättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

3 §. Löntagares arbetsvillkor. Det föreslås att det fogas ett nytt 5 mom. till paragrafen, i vilket det föreskrivs om ett undantag beträffande granskningsperiodens längd. Granskningsperioden för arbetsvillkoret enligt 3 § 2 mom. är 26 månader när en person har arbetat som företagare över 16 månader, men dock i högst 18 månader. Förlängningen av granskningsperioden gäller personer som tidigare har fått inkomstrelaterad dagpenning eller grunddagpenning på det sätt som avses i 5 kap. 3 §. Enligt ikraftträdandebestämmelsen i 15 kap. 1 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa skall vid tillämpningen av 5 kap. 3 § 2 mom. jämföras med arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa arbetslöshetsdagpenning som betalats den 1 januari 1997 eller för tiden därefter.

7 §. Företagares arbetsvillkor. Det föreslås att 1 mom. ändras. Enligt förslaget skall varje period en person har arbetat som företagare räknas endast en gång i arbetsvillkoret. Det föreslås också att ett nytt 3 mom. fogas till paragrafen. I momentet föreskrivs om den tid efter vilken en person inte längre kan beviljas arbetslöshetsdagpenning på grundval av ett tidigare uppfyllt arbetsvillkor som företagare. En person som tidigare varit medlem i en företagarkassa och som har anslutit sig till en löntagarkassa, kan från löntagarkassan på grundval av företagares arbetsvillkor betalas inkomstrelaterad dagpenning samt utbildningsdagpenning som beviljas i form av arbetslöshetsdagpenning, om han eller hon inte har varit medlem i löntagarkassan längre än

32 kalenderveckor. Inkomstrelaterad dagpenning på grundval av företagares arbetsvillkor betalas från löntagarkassan i motsvarande situationer som när inkomstrelaterad dagpenning kan betalas till medlemmar i en företagarkassa på grundval av företagares arbetsvillkor. Det innebär att personer som flyttat till en löntagarkassa och permitterats från ett lönearbete inte kan betalas arbetslöshetsdagpenning för företagare på grund av permitteringen. Arbetslöshetsdagpenning för företagare kan inte heller betalas t.ex. på grundval av ett sådant väderhinder som avses i 1 kap. 5 § 12 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Personer som börjar i arbetskraftspolitisk vuxenutbildning under efterskyddstiden kan betalas förtjänststöd om de annars uppfyller villkoren för förmånen. Efterskyddstiden beräknas utan avbrott från och med anslutningen till löntagarkassan. En person kan inte beviljas den ovan nämnda förmånen för företagare när han eller hon medan han eller hon var medlem i en löntagarkassa på det sätt som avses i 5 kap. 2 § har varit försäkrad under de minst 10 föregående månaderna och har uppfyllt det arbetsvillkor som avses i 5 kap. 3 §.

8 §. Försäkringsperioder som räknas för företagare till godo. Det föreslås att paragrafens 3 mom. ändras så att det i fråga om grunddagpenning i arbetsvillkoret för företagare inräknas sådant arbete som utförts under de närmast föregående 28 månaderna och som inräknas i löntagares arbetsvillkor.

6 kap. Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet.

8 §. När dagpenningsperioden börjar från början. I 1 mom. konstateras i enlighet med den gällande lagen att maximitiden för arbetslöshetsdagpenningen börjar räknas från början och den lön som ligger till grund för den inkomstrelaterade dagpenningen bestäms

på nytt, när en företagare efter att ha blivit berättigad till arbetslöshetsdagpenning har uppfyllt arbetsvillkoret för företagare. Det föreslås att 1 mom. ändras så att det i företagares arbetsvillkor inräknas alla minst 12 månader långa perioder med arbete innan maximitiden löpt ut. När maximitiden för dagpenningen har löpt ut skall också arbetsperioder kortare än 12 månader räknas in i arbetsvillkoret, även om de är från tiden före maximitiden för dagpenningen. Alla minst 12 månader långa företagarprioriter som uppfyller de villkor som ställs för arbetsvillkoret kan beaktas. En företagare kan bedriva företagsverksamhet under maximitiden för arbetslöshetsdagpenningperioden i flera perioder, som ingår i granskningsperioden och på så sätt på nytt uppfylla arbetsvillkoret för företagare innan maximitiden löpt ut. Arbetsvillkoret uppfylls på nytt också när företagsverksamhet har bedrivits i minst 12 månader långa företagarprioriter, även om de inte alla i sin helhet ingår i granskningsperioden. En förutsättning för att arbetsvillkoret skall uppfyllas är i så fall att företagarprioriter som pågått i minst 12 månader ingår i granskningsperioden och att deras delar tillsammans uppfyller arbetsvillkoret på 24 månader för företagare.

11 kap. **Bestämmelser om verkställighet**

2 §. Skyldighet att lämna uppgifter. Det föreslås att 1 mom. ändras. Till momentet fogas en bestämmelse om skyldigheten för den som ansöker om en arbetslöshetsförmån att ge de uppgifter som behövs till den företagarkassa som ger det utlåtande som avses i 11 kap. 3 § 2 mom. i förslaget.

3 §. Beslut om förmåner. Det föreslås att 2 mom. ändras. Till momentet fogas en bestämmelse om i vilka situationer löntagarkassan skall begära ett utlåtande från den föregående företagarkassa som en person varit medlem i. Skyldigheten att ge och begära ett utlåtande gäller situationer där en person som söker en förmån har flyttat från en företagarkassa till en löntagarkassa och har varit medlem i löntagarkassan i högst 32 kalenderveckor. Utlåtandeförfarandet skall dock inte tillämpas på personer som under efterkydds-

perioden har uppfyllt medlemskaps- och arbetsvillkoret för löntagare. Utlåtandet skall ges utan ogrundat dröjsmål. Av den tidigare företagarkassans utlåtande skall framgå personens rätt till förmåner som beviljas företagare och förmånens fulla belopp. I utlåtandet skall bl.a. redogöras för uppfyllandet av arbetsvillkoret för företagare, arbetsinkomsten som ligger till grund för den inkomstrelaterade dagpenningen, förmånens fulla belopp och vilken verkan vinst från försäljning av företagsegendom har på förmånen. En uppgift som är nödvändig för utbetalningen av förmånen är bl.a. antalet utbetalda inkomstrelaterade dagpenningar. I utlåtande är det dock inte nödvändigt att ta ställning till förutsättningen för utbetalning av var och en av förmånerna, om t.ex. arbetsvillkoret för företagare inte uppfylls. Löntagarkassan kan endast av särskilda skäl avvika från utlåtandet i sitt beslut. Löntagarkassan skall vara skyldig att sända det första beslutet om den förmån som den beviljat med stöd av arbetsvillkoret för företagare för kännedom till den företagarkassa i vilken personen som medlem senast uppfyllt arbetsvillkoret som företagare. Företagarkassan får på detta sätt uppgift om omständigheter som inverkar på kassans finansieringsandel.

1.2. **Lag om ändring av lagen om arbetslöshetskassor**

7 kap. **Statens och arbetslöshetsförsäkringsfondens finansieringsandel.**

25 §. Finansiering av förmåner som betalas av en företagarkassa. Det föreslås att rubriken för paragrafen ändras. Den nya rubriken beskriver bättre innehållet i paragrafen, dvs. finansieringen av förmåner och inte hela finansieringen av företagarkassan. Den nya rubriken överensstämmer dessutom med rubriken för den nya 25 a §.

För att underlätta hänvisningarna i paragrafen behandlas finansieringen av företagardagpenningar och löntagardagpenningar som företagarkassan betalar i olika moment. I 1 mom. behandlas finansieringen av företagardagpenningar och momentet motsvarar den gällande lagen.

I 2 mom. ingår en förtydligande bestämmelse om att i statsandel för jämkade och minskade förmåner betalas grunddagpenningens och barnförhöjningens relativa andel. I sak föreskrivs detsamma i 2 kap. 4 § 1 mom. och 5 § 1 mom. i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) om statsandel för löntagardagpenningar och förtjänstdelar av förtjänststöd som betalats jämkade eller minskade.

Om finansieringen av löntagardagpenningar som betalas av en företagarkassa föreskrivs i 3 mom. Innehållet motsvarar den gällande lagen.

25 a §. Finansiering av företagarförmåner som betalas av en löntagarkassa. Paragrafen är ny. I paragrafen föreskrivs om finansieringen av företagarförmåner som betalas av löntagarkassorna.

I 1 mom. föreskrivs med hänvisning till lagens 25 § 1 och 2 mom. om betalningen av statsandel, att som statsandel betalas för dagpenningar som en löntagarkassa betalar med stöd av 5 kap. 7 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och för förtjänststöd som den betalar med stöd av 9 kap. 6 § i lagen om offentlig arbetskraftsservice ett belopp som motsvarar grunddagpenning och barnförhöjning. I 2 mom. föreskrivs om den betalande löntagarkassans finansieringsandel och i 3 mom. om företagarkassans finansieringsandel. Löntagarkassans finansieringsandel är 5,5 procent av inkomstrelaterade dagpenningar, utbildningsdagpenningar och förtjänstdelar av förtjänststöd. Den återstående delen av de dagpenningar och förtjänststöd som löntagarkassan betalar finansieras av företagarkassan. Eftersom det finns två företagarkassor har den arbetslöshetskassa i vilken mottagaren av dagpenningen senast uppfyllt arbetsvillkoret finansieringsansvaret.

27 §. Betalning av andelar. Det föreslås att det fogas ett nytt 3 mom. till paragrafen i vilket det föreskrivs om betalningen av företagarkassans andel till löntagarkassan och uppbärandet av andelen hos företagarkassan. Till följd av tillägget blir nuvarande 3 mom. paragrafens 4 mom. Enligt momentet betalar arbetslöshetsförsäkringsfonden till löntagarkassan den andel av efterskyddsförmånerna som företagarkassan har finansieringsansvar för. Enligt gällande 27 § 1 mom. fattar soci-

al- och hälsovårdsministeriet och arbetsministeriet beslut om finansieringsandelarna. Ministerierna skall specificera den andel som företagarkassorna har finansieringsansvar för i sina beslut. När ministerierna har sänt besluten för kännedom till arbetslöshetsförsäkringsfonden, skall de hos företagarkassan uppbära den finansieringsandel som den betalat och som företagarkassan ansvarar för.

1.3. Lag om ändring av 4 och 5 § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner

2 kap. Arbetslöshetsförmånernas finansieringsandelar

4 §. Finansiering av inkomstrelaterad dagpenning. Det föreslås att paragrafens 5 mom. ändras på grund av de ändringar av lagen om arbetslöshetskassor som föreslås i propositionen. Till momentet fogas ett omnämnande om att det föreskrivs i lagen om arbetslöshetskassor om finansieringen av förmåner som betalas av en företagarkassa och om finansieringen av företagarförmåner som betalas av en löntagarkassa.

5 §. Finansiering av förtjänststöd. Det föreslås att det fogas ett nytt 3 mom. till paragrafen som reglerar finansieringen av förtjänststöd, i vilket det föreskrivs om arbetslöshetsförsäkringsfondens finansieringsandel. Momentet om fondens andel slopades felaktigt i samband med lagen om ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (1301/2002).

2. Ikraftträdande

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2005 och avses bli behandlad i samband med den. Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2005. 5 kap. 7 § 3 mom. i den föreslagna ändringen av lagen om utkomstskydd för arbetslösa skall tillämpas på en person som blir arbetslös eller börjar i en utbildning med utbildningsdagpenning eller i arbetskraftspolitisk vuxenutbildning efter det att lagen har trätt i kraft. När medlemskapstiden i en löntagarkassa räknas ut skall också medlemskap under tiden innan lagen trädde i kraft beaktas. När 5 kap. 8 § 3 mom. och 6

kap. 8 § 1 mom. i den föreslagna lagen om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa tillämpas skall också arbete som räknas in i arbetsvillkoret för löntagare och arbetsperioder som företagare från tiden före lagens ikraftträdande beaktas.

3. Lagstiftningsordning

I propositionen föreslås inte i förhållande

till gällande lagstiftning sådana förändringar i villkoren för erhållande av arbetslöshetsförmåner som är av betydelse då förslaget bedöms med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna. Enligt regeringens uppfattning kan de föreslagna lagarna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 30 december 2002 om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 5 kap. 7 § 1 mom. och 8 § 3 mom., 6 kap. 8 § 1 mom. samt 11 kap. 2 § 1 mom. och 3 § 2 mom. samt

fogas till 5 kap. 3 § ett nytt 5 mom. och till 7 § ett nytt 3 mom. som följer:

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

3 §

Löntagares arbetsvillkor

Om en löntagare som tidigare fått i 2 mom. avsedd inkomstrelaterad dagpenning eller grunddagpenning har arbetat som företagare över 16 månader, men dock högst 18 månader, är den granskningsperiod som avses i 2 mom. de närmast föregående 26 månaderna.

7 §

Företagares arbetsvillkor

Företagares arbetsvillkor blir uppfyllt då en person under de närmast föregående 48 månaderna (granskningsperiod) i sammanlagt 24 månader har arbetat som företagare i företagsverksamhet som till sin omfattning har varit väsentlig. Varje period som personen har arbetat som företagare inräknas endast en

gång i arbetsvillkoret. Genom förordning av statsrådet bestäms närmare om den arbetsinkomst för försäkring enligt lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare samt den arbetsförtjänst enligt lagen om pension för arbetstagare som visar att företagareverksamheten är av väsentlig omfattning.

En person som utträtt ur en företagarkassa och anslutit sig till en löntagarkassa beviljas inte arbetslöshetsdagpenning för företagare innan han eller hon som medlem i en företagarkassa uppfyllt det arbetsvillkor som avses i 1 mom., om han eller hon varit medlem i en löntagarkassa över 32 kalenderveckor eller om som medlem i en löntagarkassa varit försäkrad på det sätt som avses i 2 § och uppfyllt det arbetsvillkor som avses i 3 §. Då börjar granskningsperioden för arbetsvillkoret från den tidpunkt då personen i fråga på nytt anslutit sig till en företagarkassa.

8 §

Försäkringsperioder som räknas företagare till godo

I fråga om grunddagpenning inräknas i arbetsvillkoret för företagare arbete som utförts under de närmast föregående 28 månaderna och som inräknas i löntagares arbetsvillkor.

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

8 §

När dagpenningsperioden börjar från början

När en löntagare efter att ha blivit berättigad till arbetslöshetsdagpenning har uppfyllt arbetsvillkoret enligt 5 kap. 3 § 2 mom., börjar ovan nämnda maximitid räknas från början och den lön som ligger till grund för den inkomstrelaterade dagpenningen bestäms på nytt. Förfarandet är detsamma om en företagare har uppfyllt arbetsvillkoret för företagare. Efter inträdet av rätt till arbetslöshetsdagpenning innan den maximitid som bestäms i 7 § i detta kapitel gått ut inräknas i arbetsvillkoret för företagare minst 12 månader långa perioder med arbete till den del de ingår i den granskningsperiod som nämns i 5 kap. 7 §.

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

2 §

Skyldighet att lämna uppgifter

Den som ansöker om en arbetslöshetsförmån skall lämna Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan de uppgifter som behövs för beviljande och utbetalning av förmånen. Den som får eller ansöker om en förmån är dessutom skyldig att lämna Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan de utredningar som de begär och som behövs i synnerhet

för att konstatera att makar har separat ekonomi och bor åtskilda på det sätt som avses i 1 kap. 7 §. Den som ansöker om en förmån skall till den företagarkassa som ger det utlåtande som avses i 3 § ge de uppgifter som behövs för utlåtandet.

3 §

Beslut om förmåner

Innan Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan fattar beslut i ett arbetskraftspolitiskt ärende skall de begära ett arbetskraftspolitiskt utlåtande enligt 4 §. En löntagarkassa skall när den behandlar ett ärende enligt 5 kap. 7 § 3 mom. innan beslutet fattas begära utlåtande från en företagarkassa om personens rätt att få förmåner som beviljas företagare och om förmånens belopp. Den företagarkassa som personen utträtt ur när han eller hon anslutit sig till löntagarkassan skall utan ogrundat dröjsmål ge ett utlåtande om uppfyllandet av arbetsvillkoret, den arbetsinkomst som den inkomstrelaterade dagpenningen grundar sig på, förmånens fulla belopp, inverkan av vinst från försäljning av företagsegendom och andra omständigheter som behövs för att avgöra ärendet och betala förmånen. Löntagarkassan måste följa utlåtandet om det inte finns särskilda skäl att avvika från det. Löntagarkassan skall sända beslutet om den förmån som den beviljat med stöd av arbetsvillkoret för företagare för kännedom till den företagarkassa i vilken personen som medlem senast uppfyllt arbetsvillkoret för företagare.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Denna lags 5 kap. 7 § 3 mom. tillämpas på en person som blir arbetslös eller inleder en sådan utbildning som avses i 10 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller arbetskraftspolitisk vuxenutbildning efter denna lags ikraftträdande. När tiden som medlemskapet i en löntagarkassa varat räknas ut beaktas också tiden för medlemskaps före lagens ikraftträdande. När denna lags 5 kap. 8 § 3 mom. tillämpas beaktas också före lagens

ikraftträdande utfört arbete som inräknas i arbetsvillkoret för löntagare och när lagens 6 kap. 8 § 1 mom. tillämpas beaktas också före ikraftträdandet utförda perioder med arbete som företagare.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av lagen om arbetslöshetskassor

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 24 augusti 1984 om arbetslöshetskassor (603/1984) 25 §, sådan den lyder i lag 946/2003, och
fogas till lagen en ny 25 a § och till 27 §, sådan den lyder i lag 913/2000, ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., som följer:

25 §

Finansiering av förmåner som betalas av en företagarkassa

För de av företagarkassan med stöd av 5 kap. 7 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa betalda dagpenningarna och de av företagarkassan med stöd av 9 kap. 6 § lagen om offentlig arbetskraftsservice betalda förtjänststöden betalas i statsandel ett belopp som motsvarar grunddagpenningen och barnförhöjningarna enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Om inkomstrelaterad dagpenning betalas jämkad eller minskad enligt 4 kap. lagen om utkomstskydd för arbetslösa, betalas i statsandel ett belopp som motsvarar grunddagpenningens och barnförhöjningens relativa andel av varje full arbetslöshetsdagpenning enligt 6 kap. 2 § 1 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Om förtjänststödet betalas minskat enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice, betalas som statsandel ett belopp som motsvarar grunddagpenningens och barnförhöjningens relativa andel av varje full inkomstrelaterad dagpenning enligt 6 kap. 2 § 1 mom. lagen om utkomstskydd för

arbetslösa.

Vid finansieringen av de av företagarkassan med stöd av 5 kap. 3 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa betalda dagpenningarna och förtjänststöden iakttas i tillämpliga delar det som i 4 och 5 § lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner bestäms om finansiering av inkomstrelaterade dagpenningar och förtjänststöd.

25 a §

Finansiering av företagarförmåner som betalas av en löntagarkassa

För de av löntagarkassan med stöd av 5 kap. 7 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa betalda dagpenningarna och de av löntagarkassan med stöd av 9 kap. 6 § lagen om offentlig arbetskraftsservice betalda förtjänststöden betalas i statsandel den andel som bestäms i 25 § 1 och 2 mom. i denna lag.

Löntagarkassans andel är 5,5 procent av varje arbetslöshetsdagpenning och varje förtjänstdel av förtjänststödet, om inte något annat följer av 1 mom.

Den företagarkassa i vilken mottagaren av förmånen som medlem senast uppfyllt arbetsvillkoret enligt 5 kap. 7 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa finansierar skillnaden mellan varje arbetslöshetsdagpenning och förtjänststöd som utbetalts samt belopp enligt 1 och 2 mom. i denna paragraf.

27 §

Betalning av andelar

Arbetslöshetsförsäkringsfonden betalar till en löntagarkassa ett belopp som motsvarar den andel som en företagarkassa i enlighet med 25 a § 3 mom. finansierar och debiterar företagarkassan motsvarande belopp när social- och hälsovårdsministeriet och arbetsministeriet har fastställt finansieringsandelarna i enlighet med 1 mom.

Denna lag träder i kraft den 200 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag

om ändring av 4 och 5 § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 24 juli 1998 om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) 4 § 5 mom., sådant det lyder i lag 947/2003, och
fogas till 5 §, sådan den lyder i lag 1301/2002, ett nytt 3 mom. som följer:

4 §

*Finansiering av inkomstrelaterad dagpæ-
ning*

Bestämmelser om finansieringen av förmå-
ner som betalas av en företagarkassa, om fi-
nansiering av företagarförmåner som betalas
av en löntagarkassa, om statsandel till en ar-
betslöshetskassas förvaltningskostnader, om
arbetslöshetsförsäkringsfondens andel samt
om betalningen av statsandelen och arbets-
löshetsförsäkringsfondens andel finns i lagen

om arbetslöshetskassor.

5 §

Finansiering av förtjänststöd

Arbetslöshetsförsäkringsfonden betalar till
arbetslöshetskassan som sin andel av varje
förtjänststöd skillnaden mellan det betalda
förtjänststödet och beloppen enligt 1 och 2
mom.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Helsingfors den 10 september 2004

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Sinikka Mönkäre*

1.

Lag**om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 30 december 2002 om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 5 kap. 7 § 1 mom. och 8 § 3 mom., 6 kap. 8 § 1 mom. samt 11 kap. 2 § 1 mom. och 3 § 2 mom. samt
fogas till 5 kap. 3 § ett nytt 5 mom. och till 7 § ett nytt 3 mom. som följer:

*Gällande lag**Förslag*

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

3 §

Löntagares arbetsvillkor

Om en löntagare som tidigare fått i 2 mom. avsedd inkomstrelaterad dagpenning eller grunddagpenning har arbetat som företagare över 16 månader, men dock högst 18 månader, är den granskningsperiod som avses i 2 mom. de närmast föregående 26 månaderna.

7 §

Företagares arbetsvillkor

7 §

Företagares arbetsvillkor

Företagares arbetsvillkor blir uppfyllt då en person under de närmast föregående 48 månaderna (granskningsperiod) i sammanlagt 24 månader har arbetat som företagare i företagsverksamhet som till sin omfattning har varit väsentlig. Genom förordning av statsrådet bestäms närmare om den arbetsinkomst för försäkring enligt lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare samt den arbetsförtjänst enligt lagen om pension för arbetstagare som visar att företagaverksamheten är av väsentlig omfattning.

8 §

Försäkringsperioder som räknas företagare till godo

I fråga om grunddagpenning inräknas i arbetsvillkoret för företagare arbete som utförts under de närmast föregående 24 månaderna som inräknas i löntagares arbetsvillkor.

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

Företagares arbetsvillkor blir uppfyllt då en person under de närmast föregående 48 månaderna (granskningsperiod) i sammanlagt 24 månader har arbetat som företagare i företagsverksamhet som till sin omfattning har varit väsentlig. *Varje period som personen har arbetat som företagare inräknas endast en gång i arbetsvillkoret.* Genom förordning av statsrådet bestäms närmare om den arbetsinkomst för försäkring enligt lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare samt den arbetsförtjänst enligt lagen om pension för arbetstagare som visar att företagaverksamheten är av väsentlig omfattning.

En person som utträtt ur en företagarkassa och anslutit sig till en löntagarkassa beviljas inte arbetslöshetsdagpenning för företagare innan han eller hon som medlem i en företagarkassa uppfyllt det arbetsvillkor som avses i 1 mom., om han eller hon varit medlem i en löntagarkassa över 32 kalenderveckor eller om som medlem i en löntagarkassa varit försäkrad på det sätt som avses i 2 § och uppfyllt det arbetsvillkor som avses i 3 §. Då börjar granskningsperioden för arbetsvillkoret från den tidpunkt då personen i fråga på nytt anslutit sig till en företagarkassa.

8 §

Försäkringsperioder som räknas företagare till godo

I fråga om grunddagpenning inräknas i arbetsvillkoret för företagare arbete som utförts under de närmast föregående 28 månaderna och som inräknas i löntagares arbetsvillkor.

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

Gällande lag

8 §

När dagpenningsperioden börjar från början

När en löntagare efter att ha blivit berättigad till arbetslöshetsdagpenning har uppfyllt arbetsvillkoret enligt 5 kap. 3 § 2 mom., börjar ovan nämnda maximitid räknas från början och den lön som ligger till grund för den inkomstrelaterade dagpenningen bestäms på nytt. Förfarandet är det samma om en företagare har uppfyllt arbetsvillkoret för företagare i en följd.

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

2 §

Skyldighet att lämna uppgifter

Den som ansöker om en arbetslöshetsförmån skall lämna Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan de uppgifter som behövs för beviljande och utbetalning av förmånen. Den som får eller ansöker om en förmån är dessutom skyldig att lämna Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan de utredningar som de begär och som behövs i synnerhet för att konstatera att makar har separat ekonomi och bor åtskilda på det sätt som avses i 1 kap. 7 §.

3 §

Beslut om förmåner

Innan Folkpensionsanstalten och arbets-

Förslag

8 §

När dagpenningsperioden börjar från början

När en löntagare efter att ha blivit berättigad till arbetslöshetsdagpenning har uppfyllt arbetsvillkoret enligt 5 kap. 3 § 2 mom., börjar ovan nämnda maximitid räknas från början och den lön som ligger till grund för den inkomstrelaterade dagpenningen bestäms på nytt. Förfarandet är det samma om en företagare har uppfyllt arbetsvillkoret för företagare. *Efter inträdet av rätt till arbetslöshetsdagpenning innan den maximitid som bestäms i 7 § i detta kapitel gått ut inräknas i arbetsvillkoret för företagare minst 12 månader långa perioder med arbete till den del de ingår i den granskningsperiod som nämns i 5 kap. 7 §.*

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

2 §

Skyldighet att lämna uppgifter

Den som ansöker om en arbetslöshetsförmån skall lämna Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan de uppgifter som behövs för beviljande och utbetalning av förmånen. Den som får eller ansöker om en förmån är dessutom skyldig att lämna Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan de utredningar som de begär och som behövs i synnerhet för att konstatera att makar har separat ekonomi och bor åtskilda på det sätt som avses i 1 kap. 7 §. *Den som ansöker om en förmån skall till den företagarkassa som ger det utlåtande som avses i 3 § ge de uppgifter som behövs för utlåtandet.*

3 §

Beslut om förmåner

Innan Folkpensionsanstalten och arbets-

löshetskassan fattar beslut i ett arbetskrafts-politiskt ärende skall de begära ett arbetskrafts-politiskt utlåtande enligt 4 §.

löshetskassan fattar beslut i ett arbetskrafts-politiskt ärende skall de begära ett arbetskrafts-politiskt utlåtande enligt 4 §. En löntagarkassa skall när den behandlar ett ärende enligt 5 kap. 7 § 3 mom. innan beslutet fattas begära utlåtande från en företagarkassa om personens rätt att få förmåner som beviljas företagare och om förmånnens belopp. Den företagarkassa som personen utträtt ur när han eller hon anslutit sig till löntagarkassan skall utan ogrundat dröjsmål ge ett utlåtande om uppfyllandet av arbetsvillkoret, den arbetsinkomst som den inkomstrelaterade dagpenningen grundar sig på, förmånnens fulla belopp, inverkan av vinst från försäljning av företags-egendom och andra omständigheter som behövs för att avgöra ärendet och betala förmånen. Löntagarkassan måste följa utlåtandet om det inte finns särskilda skäl att avvika från det. Löntagarkassan skall sända beslutet om den förmån som den beviljat med stöd av arbetsvillkoret för företagare för kännedom till den företagarkassa i vilken personen som medlem senast uppfyllt arbetsvillkoret för företagare.

Denna lag träder i kraft den 200.

Denna lags 5 kap. 7 § 3 mom. tillämpas på en person som blir arbetslös eller inleder en sådan utbildning som avses i 10 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller arbetskrafts-politisk vuxenutbildning efter denna lags ikraftträdande. När tiden som medlemskapet i en löntagarkassa varat räknas ut beaktas också tiden för medlemskaps före lags ikraftträdande. När denna lags 5 kap. 8 § 3 mom. tillämpas beaktas också före lags ikraftträdande utfört arbete som inräknas i arbetsvillkoret för löntagare och när lags 6 kap. 8 § 1 mom. tillämpas beaktas också före ikraftträdandet utförda perioder med arbete som företagare.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av lagen om arbetslöshetskassor**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 24 augusti 1984 om arbetslöshetskassor (603/1984) 25 §, sådan den lyder i lag 946/2003, och
fogas till lagen en ny 25 a § och till 27 §, sådan den lyder i lag 913/2000, ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., som följer:

Gällande lag

Förslag

25 §

Företagarkassas finansiering

För de av företagarkassan med stöd av 5 kap. 7 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa betalda dagpenningarna och de av företagarkassan med stöd av 9 kap. 6 § lagen om offentlig arbetskraftsservice betalda förtjänststöden betalas i statsandel ett belopp som motsvarar grunddagpenningen och barnförhöjningarna enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Vid finansieringen av de av företagarkassan med stöd av 5 kap. 3 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa betalda dagpenningarna och förtjänststöden iakttas i tillämpliga delar det som i 4 och 5 § lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner bestäms om finansiering av inkomstrelaterade dagpenningar och förtjänststöd.

25 §

Finansiering av förmåner som betalas av en företagarkassa

För de av företagarkassan med stöd av 5 kap. 7 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa betalda dagpenningarna och de av företagarkassan med stöd av 9 kap. 6 § lagen om offentlig arbetskraftsservice betalda förtjänststöden betalas i statsandel ett belopp som motsvarar grunddagpenningen och barnförhöjningarna enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Om inkomstrelaterad dagpenning betalas jämkad eller minskad enligt 4 kap. lagen om utkomstskydd för arbetslösa, betalas i statsandel ett belopp som motsvarar grunddagpenningens och barnförhöjningens relativa andel av varje full arbetslöshetsdagpenning enligt 6 kap. 2 § 1 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Om förtjänststödet betalas minskat enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice, betalas som statsandel ett belopp som motsvarar grunddagpenningens och barnförhöjningens relativa andel av varje full inkomstrelaterad dagpenning enligt 6 kap. 2 § 1 mom. lagen

Förslag

om utkomstskydd för arbetslösa.

Vid finansieringen av de av företagarkassan med stöd av 5 kap. 3 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa betalda dagpenningarna och förtjänststöden iakttas i tillämpliga delar det som i 4 och 5 § lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner bestäms om finansiering av inkomstrelaterade dagpenningar och förtjänststöd.

25 a §

Finansiering av företagarförmåner som betalas av en löntagarkassa

För de av löntagarkassan med stöd av 5 kap. 7 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa betalda dagpenningarna och de av löntagarkassan med stöd av 9 kap. 6 § lagen om offentlig arbetskraftsservice betalda förtjänststöden betalas i statsandel den andel som bestäms i 25 § 1 och 2 mom. i denna lag.

Löntagarkassans andel är 5,5 procent av varje arbetslöshetsdagpenning och varje förtjänstdel av förtjänststödet, om inte något annat följer av 1 mom.

Den företagarkassa i vilken mottagaren av förmånen som medlem senast uppfyllt arbetsvillkoret enligt 5 kap. 7 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa finansierar skillnaden mellan varje arbetslöshetsdagpenning och förtjänststöd som utbetalts samt beloppen enligt 1 och 2 mom. i denna paragraf.

27 §

Betalning av andelar

—————
Arbetslöshetsförsäkringsfonden betalar till en löntagarkassa ett belopp som motsvarar den andel som en företagarkassa i enlighet med 25 a § 3 mom. finansierar och debiterar företagarkassan motsvarande belopp när social- och hälsovårdsministeriet och arbetsministeriet har fastställt finansieringsandelarna i enlighet med 1 mom.
—————

Gällande lag

Förslag

—————
 Denna lag träder i kraft den 200 .
 Åtgärder som verkställigheten av lagen
 förutsätter får vidtas innan lagen träder i
 kraft.
 —————

3.

Lag**om ändring av 4 och 5 § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner**

I enlighet med riksdagens beslut
 ändras i lagen den 24 juli 1998 om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) 4 § 5
 mom., sådant det lyder i lag 947/2003, och
 fogas till 5 §, sådan den lyder i lag 1301/2002, ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lag

Förslag

4 §

4 §

*Finansiering av inkomstrelaterad dagpen-
ning*

*Finansiering av inkomstrelaterad dagpen-
ning*

—————
 Bestämmelser om en företagarkassas fi-
 nansiering, om statsandel till en arbetslös-
 hetskassas förvaltningskostnader, om ar-
 betslöshetsförsäkringsfondens andel samt
 om betalningen av statsandelen och arbets-
 löshetsförsäkringsfondens andel finns i la-
 gen om arbetslöshetskassor.

—————
 Bestämmelser om *finansieringen av för-
 måner som betalas av en företagarkassa,
 om finansiering av företagarförmåner som
 betalas av en löntagarkassa*, om statsandel
 till en arbetslöshetskassas förvaltningskost-
 nader, om arbetslöshetsförsäkringsfondens
 andel samt om betalningen av statsandelen
 och arbetslöshetsförsäkringsfondens andel
 finns i lagen om arbetslöshetskassor.

5 §

Finansiering av förtjänststöd
 —————

30
Gällande lag

Förslag

Arbetslöshetsförsäkringsfonden betalar till arbetslöshetskassan som sin andel av varje förtjänststöd skillnaden mellan det betalda förtjänststödet och beloppen enligt 1 och 2 mom.

Denna lag träder i kraft den 200 .